

TER BESLISSING

Datum

31 januari 2022

Onze referentie

IenW/BSK/404562

Opgesteld door

naam

Beslistermijn

29 maart

Uiterlijk bij

4 februari 2022

Bijlage(n)

4

Aan Minister
Van cc Staatssecretaris
WKB

nota

Klimaatbestendige Netwerken

Aanleiding

In het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) werkt IenW aan het tot stand brengen van klimaatbestendige netwerken (wegen, vaarwegen, water en spoor) in 2050. Dit gebeurt door middel van de zesjaarlijkse cyclus van stresstesten, risicodialogen en een uitvoeringsagenda. In deze beslisnota ligt de 'Uitvoeringsagenda Klimaatbestendige Netwerken RWS' voor. Ook gaat deze nota in op het publiceren van de RWS Klimaateffectatlas, die door middel van kaartverhalen de resultaten van de stresstesten weergeeft. Hiermee heeft RWS invulling gegeven aan de gezamenlijke beleidsopdracht Klimaatbestendige Netwerken (KBN) 2020/2021. De Uitvoeringsagenda die nu voorligt is de eerste in een reeks, waarbij wordt toegewerkt naar klimaatbestendigheid in 2050. Voor het spoor is dit nog niet afgerond en volgt de eerste versie van de Uitvoeringsagenda later in 2022.

In de bijlage vindt u de aanbiedingsbrief aan Kamer, de Uitvoeringsagenda RWS, een factsheet over het programma KBN en een bijlage over de Klimaateffectatlas RWS.

Deze nota is afgestemd met DGLM, DGMO en RWS. Ook zal de nota ter informatie naar de Staatssecretaris worden gestuurd in verband met de betrokkenheid van ProRail.

Geadviseerd besluit

1. Instemmen met de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendige Netwerken Rijkswaterstaat.
2. Instemmen met het toezenden van aanbiedingsbrief, de Uitvoeringsagenda en de Klimaateffectatlas Rijkswaterstaat aan de Tweede Kamer

Kernpunten

1. **Instemmen met de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendige Netwerken Rijkswaterstaat**

Het advies is om in te stemmen met de Uitvoeringsagenda voor de netwerken van RWS. Hiermee voldoet IenW aan de toezegging in de Kamerbrief voor het

Wetgevingsoverleg Water van 22 november 2021¹ om in 2021 volgens het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie een Uitvoeringsagenda voor de netwerken van RWS gereed te hebben (zie bijlage 5).

Datum

31 januari 2022

Onze referentie

De Uitvoeringsagenda beschrijft waar de kwetsbaarheden zitten voor de klimaatdreigingen wateroverlast, droogte, hitte en (de gevolgen van) overstromingen. Vervolgens beschrijft de agenda welke acties IenW al inzet voor het klimaatbestendig maken van de netwerken van RWS. Verder is het op orde zijn van het beheer en onderhoud van de netwerken een belangrijke eerste basis voor de klimaatbestendigheid van de netwerken. Zie verder onder toelichting voor nadere informatie over de Uitvoeringsagenda.

Uiterlijk bij

4 februari 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

WKB

Financiën

Het klimaatadaptief maken van de netwerken gebeurt met financiële middelen uit het Deltafonds en het Mobiliteitsfonds. De BSR heeft besloten dat duurzaamheid, waaronder bijvoorbeeld klimaatadaptatie, integraal onderdeel uitmaakt van de werkprocessen van IenW. In de Uitvoeringsagenda is genoemd dat hiervoor voorbereidende maatregelen zijn getroffen voor MIRT en V&R. IenW zit nog midden in de transitie om te onderzoeken wat er nodig is om klimaatadaptatie volledig onderdeel te maken van de organisatie.

In de Uitvoeringsagenda wordt verwezen naar de rapportage Brede Maatschappelijke Heroverweging 'Klaar voor Klimaatverandering' (Kamerstuk 32 359, nr. 4). Dit is opgesteld in opdracht van het ministerie van Financiën. De rapportage geeft aan dat klimaatadaptatie meenemen in de onderhouds- en vervangingscyclus (Instandhouding) naar schatting globaal een extra investering van 5-10% van het jaarlijkse Instandhoudingsbudget vraagt.

In 2021 is in opdracht van de beleids-DG's een eerste afweegkader opgesteld om het ambitieniveau en de daarbij benodigde klimaatadaptatiemaatregelen per netwerk vast te kunnen stellen. Inmiddels is door de BSR opdracht gegeven om dit afweegkader nader te concretiseren en af te stemmen met RWS en ProRail. Dat zal medio 2022 worden afgerond en gerapporteerd aan de BSR. Daarna zal met U en de staatssecretaris het gesprek worden gevoerd over het gewenste ambitieniveau voor klimaatadaptatie, de daarbij passende maatregelen en de financiering daarvan. Afhankelijk van die besluitvorming kunnen meer of minder van de benodigde maatregelen uitgevoerd worden. Er is op dit moment namelijk niet voldoende budget om alles te kunnen doen en daarom zijn keuzes nodig. Er is meer budget nodig om de netwerken klimaatadaptief te maken dan er nu beschikbaar is. U en de staatssecretaris worden in de tweede helft van dit jaar nader geïnformeerd over de aanpak die wij voorstaan om de netwerken tijdig klimaatadaptief te maken.

In verband met de huidige budgettaire spanning bij de fondsen, is in 2021 een Uitvoeringsagenda opgesteld waarin alleen specifieke maatregelen zijn opgenomen die financieel gedekt zijn. Dit is exclusief de extra middelen uit het Coalitieakkoord. De maatregelen in de Uitvoeringsagenda betreffen bijvoorbeeld nader onderzoek en analyse van de resultaten van de stresstesten. De Uitvoeringsagenda klimaatbestendige netwerken van RWS bevat daarom weinig tot geen nieuw beleid en koppelt voornamelijk mee met bestaande projecten en programma's.

¹ Kamerstukken 27 625, nr. 557.

Er zijn wel een aantal generieke mogelijke maatregelen procesmatig beschreven, echter de middelen daarvoor ontbreken. Dit betreft bijvoorbeeld het opnemen van klimaatadaptatiecriteria in richtlijnen en kaders en het verbeteren van bermonderhoud bij het Hoofdwegennet. Het is daarmee nog geen agenda waarin nieuwe (uitvoerings)maatregelen staan beschreven voor de komende decennia. Om in 2050 alle netwerken klimaatbestendig te hebben, zullen aanvullend onderzoek en aanvullende maatregelen nodig zijn.

2. **Instemmen met het toezenden van de aanbiedingsbrief, de Uitvoeringsagenda en de Klimaateffectatlas Rijkswaterstaat naar de Tweede Kamer**

De aanbiedingsbrief beschrijft de context en de hoofdlijnen van de Uitvoeringsagenda en de Klimaateffectatlas. De brief sluit af met de financiële beperkingen zoals hierboven geschetst, en geeft aan dat deze eerste versie van de Uitvoeringsagenda een opmaat is tot klimaatbestendigheid van de netwerken van Rijkswaterstaat in 2050. Aanvullend onderzoek en aanvullende maatregelen zijn nodig.

Het advies is om na uw akkoord de Uitvoeringsagenda en de RWS Klimaateffectatlas gelijktijdig toe te sturen aan de Tweede Kamer. Uw voorganger heeft akkoord gegeven op het publiceren van de resultaten van de stresstesten in de RWS Klimaateffectatlas. Zie voor meer informatie bijlage 3. De Klimaateffectatlas is te bereiken via de link [Rijkswaterstaat Klimaateffectatlas \(rws.nl\)](https://www.rws.nl). Na toezending aan de Tweede Kamer wordt deze link openbaar toegankelijk. Er bestaat ook een nationale klimaateffectatlas (www.klimaateffectatlas.nl), die ontsluit informatie over de gevolgen van klimaatverandering op regionaal niveau.

De Uitvoeringsagenda en de RWS Klimaateffectatlas zijn complementair aan elkaar. In de online interactieve Klimaateffectatlas worden de resultaten van de stresstesten weergegeven. In de Uitvoeringsagenda wordt vervolgens ook ingegaan op maatregelen die IenW neemt. Vanuit communicatieperspectief is het gelijktijdig publiceren handiger. Na verzending aan de Tweede Kamer is het voornemen om aandacht aan beide producten te geven door middel van sociale media berichten en een persbericht.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Datum

31 januari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij

4 februari 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

WKB

Bijlagen

Datum

31 januari 2022

Onze referentie

Uiterlijk bij

4 februari 2022

Bijlage(n)

4

Aan

Minister

Van

WKB

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Uitvoeringsagenda Klimaatbestendige Netwerken RWS	Rapport
2	Aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer	
3	Klimaateffectatlas	Uitleg en toelichting
4	Factsheet Klimaatbestendige Netwerken	Uitleg en toelichting stand van zaken

Toelichting

Met de Uitvoeringsagenda is het fundament gelegd om toe te werken naar klimaatbestendige netwerken. In het kort bevat de Uitvoeringsagenda per netwerk de volgende onderdelen:

- **Hoofdvaarwegennet:** per dreiging wordt aangegeven welke maatregelen er lopen, gaan starten of welke vervolgonderzoeken nuttig zijn. Er zijn concrete maatregelen opgenomen, met name een aantal MIRT onderzoeken en koppelingen met Integraal Rivier Management;
- **Hoofdwatersysteem:** er wordt aangegeven welke maatregelen en onderzoeken worden uitgevoerd om de klimaatbestendigheid van het Hoofdwatersysteem te vergroten in de komende zes jaar. Ook wordt een eerste doorkijk gegeven van grotere ontwikkelingen op de lange termijn. Qua uitvoering wordt er een link gelegd met het Hoogwaterbeschermingsprogramma, de Kaderrichtlijn water, Integraal Rivier Management en het Deltaplan Zoetwater. Aanvullend op bestaande programma's wordt extra onderzoek gedaan naar maatregelen in de volgende gebieden: Amsterdam-Rijnkanaal, Noordzeekanaalgebied, spui- en gemaalcomplex IJmuiden, Grote Pand (Brabantse kanalen), Twentekanaal en Gemaal Eefde, Grensmaas, spui- en gemaalcomplex Terneuzen.
- **Hoofdwegennet:** de effecten van bedreigingen worden geschetst, evenals bestaande en geplande maatregelen. De focus ligt op inbedding in reguliere besluitvorming en werkprocessen. Het belang van onderhoud als kosteneffectief instrument wordt benadrukt (o.a. bermbeheer, onderhoud kolken) en het meekoppelen van adaptatiemaatregelen in reguliere werkprocessen en -programma's wordt onderstreept. Er wordt beschreven wat er nu al gebeurt aan klimaatadaptatie (beweegbare bruggen, klimaatadaptatie toets in het MIRT proces). Vervolgens worden de vervolgonderzoeken beschreven die volgen uit de stresstesten.